

Hvorfor så mye motstand mot økologisk landbruk?

23.2 2016 13:01

Skrevet av Kristin Sørheim, forsker ved Norsøk.

Kristin Sørheim. (Foto: Norsøk)

Økologisk produksjon møter mange unødvendige barrierer. Etterspørselen etter økologiske produkter øker i Norge, mens produksjonen har stagnert. Det betyr at norske bønder ikke får ta del i et marked i sterk vekst, slik bl.a. Oikos påpeker. Utviklingsmidlene til økologisk produksjon over jordbruksavtalen har i stor grad vært brukt til markedstiltak, mens tiltak for å øke produksjonen og forskning for å utvikle økologisk landbruk og ta tak i flaskehalsene har vært nesten fraværende. Det er en av årsakene til nå-situasjonen. I Norge har det vært vanskelig å få aksept for at økologisk produksjon har flere fortrinn. Vi har vært mest opptatt av å markedsføre norsk landbruk som bedre enn annet landbruk, og ønsker derfor ikke en diskusjon om at forskjellige driftsformer i norsk landbruk også kan ha sine fordeler og ulemper.

En amerikansk studie som ble publisert i Journal of Marketing i november 2014 gir en interessant analyse: Hvorfor er det slik at bønder som driver et kjemisk landbruk er så sterke motstandere av å legge om til økologiske metoder? I undersøkelsen blant amerikanske hveteprodusenter kom det fram at de konvensjonelle bøndene argumenterte med lønnsomhet, store avlinger og at økologisk produksjon var uvitenskapelig og basert på tro. Økologiske produsenter argumenterte med fordelene for biomangfold generelt og jordliv spesielt. Forskerne antyder at motstanden mot å skifte til – eller akseptere – økologiske metoder er at det oppleves like sterkt som å skifte tro? Å skifte tro er en stor og tung jobb.

Å skifte tro krever både kunnskap og hardt arbeid. Norge er det særlig behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget for å utvikle økologisk produksjon. De siste åra har det ikke vært noen

tydelig satsing på forskning for å utvikle økologiske produksjonsformer. I de store satsingene i Bionær-programmet, innenfor agronomi og plantevern f.eks., er ikke økologisk produksjon tema. Danmark og Sverige – som har nådd mye lenger enn oss når det gjelder økologisk produksjon – har de fortsatt egne satsinger på forskning og innovasjon i økologisk produksjon. For å bygge opp produksjonen til å holde tritt med etterspørselen, må det nå målretta tiltak inn mot bønder som ønsker å satse og målretta tiltak for å styrke kunnskapgrunnlaget.

I NOU 2013:10 - Naturens goder - verdi av økosystemtjenester – står det om økologisk landbruk:

Økologisk landbruk er et produksjonssystem som opprettholder sunne jordsmonn, bærekraftige økosystemer og folks helse. Dette systemet bygger på økologiske prosesser, biologisk mangfold og kretsløp tilpasset lokale forhold, istedenfor å være avhengig av innsatsfaktorer med uheldige effekter. Økologisk landbruk kombinerer tradisjon, innovasjon og vitenskap til gagn for vårt felles miljø, og fremmer rettferdighet og god livskvalitet for alle1.

Også i Norge bidrar økologisk matproduksjon med kompetanse om agronomiske metoder som gir positive effekter på miljøet, bl.a. gjennom å redusere bruken av ikke-fornybare ressurser og ved bruk av alternativer til kjemisk plantevern. Driftsformen bidrar også positivt til å ivareta biologisk mangfold, som f.eks. jordorganismer som meitemark, biller og sopp. Erfaringer fra det økologiske jordbruket kan overføres til norsk konvensjonelt jordbruk, og derigjennom bidra til at det norske jordbruket blir mer miljøvennlig. Regjeringen mener at økologisk landbruk har en spydspissfunksjon som kan bidra til å fremme et mer miljøvennlig jordbruk generelt (Meld. St. 9 (2011 – 2012)).